

PAP-001-001502 Seat No. _____

B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

October / November – 2018

Hindi : Paper-V (Compulsory)

(Apsra Ka Shaap)

(Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001502

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

सूचना :

- (१) सभी प्रश्नों के उत्तर अनिवार्य हैं ।
(२) प्रश्न के अंक दाहिनी ओर निर्दिष्ट है ।

१ 'अप्सरा का शाप' उपन्यास की कथावस्तु लिखकर उसके उद्देश्य पर १४
प्रकाश डालिए ।

अथवा

१ यशपाल के जीवन, व्यक्तित्व एवं कृतित्व को सविस्तार आलेखित कीजिए । १४

२ उपन्यास कला के तत्वों के आधार पर 'अप्सरा का शाप' उपन्यास की १४
समीक्षा कीजिए ।

अथवा

२ 'अप्सरा का शाप' उपन्यास के आधार पर दुष्यंत का चरित्र-चित्रण १४
कीजिए ।

३ 'अप्सरा का शाप' उपन्यास में व्यक्त नारी-चेतना को स्पष्ट कीजिए । १४

अथवा

३ शकुन्तला का चरित्र-चित्रण कीजिए । १४

४ 'अप्सरा का शाप' उपन्यास में वर्णित समस्याओं को सविस्तार लिखिए । १४

अथवा

४ “ 'अप्सरा का शाप' उपन्यास में इतिहास और कल्पना का सुभग समन्वय हुआ है ।” – स्पष्ट कीजिए । १४

५ (अ) निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर निबंध लिखिए : ७

(१) पर्यावरण संतुलन, श्रेष्ठ मानव सेवा

(२) साहित्य और समाज

(३) भ्रष्टाचार का भूत

(४) मेरा प्रिय साहित्यकार

(ब) हिन्दी में अनुवाद कीजिए : ७

મોટા ભાગે એવું જોવામાં આવે છે કે વિદ્યાર્થીઓ પોતાની તંદુરસ્તી તરફ ઓછું ધ્યાન આપે છે. તેઓ જેટલા વિદ્યાવ્યસની હોય છે, એટલા સ્વાસ્થ્ય-રક્ષક હોતા નથી. જ્યારે તેઓ ભયંકર રોગથી ઘેરાઈ જાય છે ત્યારે તેમને સ્વાસ્થ્યનું મહત્ત્વ સમજાય છે. મહાકવિ કાલિદાસે શરીરને ધર્મસાધનાનું મુખ્ય અંગ માન્યું છે. જો સૈનિક બંદુક ચલાવવા માટે દારૂગોળાને સૂકો ન રાખે અથવા કારીગર પોતાનાં ઓજારો સાફ ન રાખે તો એ યોગ્ય સમયે પોતાનું કામ આપી શકે નહીં. એ જ રીતે જે વિદ્યાર્થી પોતાના શરીરને તંદુરસ્ત ન રાખે તે સમ્યક્ - અધ્યયન કરી શકતો નથી.

अथवा

गुजराती में अनुवाद कीजिए :

પુસ્તક જૈસા સચ્ચા મિત્ર અન્ય કોઈ નહીં છે । વહ હમારે સુખ-દુઃખ કા સચ્ચા સાથી છે । વહ હમે ધીરજ ઓર સમભાવ રખને કી પ્રેરણા દેતી છે । વિચાર, સંવેદના, મનોભાવ, જ્ઞાન ઓર માહિતી કે અદ્ભૂત સંયોજન સે પુસ્તક કી રચના હોતી છે । વહ એસા જાદુઈ ચિરાગ છે જો મનુષ્ય કે જીવન મેં પ્રકાશ ફેલાતા છે ઓર ઉસે અનુપમ આનંદ પ્રદાન કરતા છે । શ્રી ગુણવંત શાહ કે અનુસાર જિસ ઘર મેં પુસ્તક ન હો ઉસ ઘર મેં અપની બેટી નહીં બ્યાહની ચાહિયે । ગુણવંત જી કા યહ કથન પુસ્તક કી મહત્તા ઓર માનવ જીવન મેં ઉસકી અનિવાર્યતા કો પ્રદર્શિત કરતા છે ।